

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2018. június 8.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2018/0226 (NLE)

9871/18
ADD 5

RECH 275
COMPET 425
ATO 33
CADREFIN 82
IA 191

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2018. június 7.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	SWD(2018) 308 final
Tárgy:	BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM A HATÁSVIZSGÁLAT VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA amely a következő dokumentumot kíséri: Javaslatok – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS HATÁROZATA a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram végrehajtását szolgáló egyedi program létrehozásáról A TANÁCS RENDELETE az Európai Atomenergia-közösségnek a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjának (2021-2025) létrehozásáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a SWD(2018) 308 final számú dokumentumot.

Melléklet: SWD(2018) 308 final

Brüsszel, 2018.6.7.
SWD(2018) 308 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A HATÁSVIZSGÁLAT VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslatok

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE
a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint
részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS HATÁROZATA
a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram végrehajtását szolgáló egyedi
program létrehozásáról

A TANÁCS RENDELETE
az Európai Atomenergia-közösségnek a Horizont Európa kutatási és innovációs
keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjának (2021-2025) létrehozásáról

{COM(2018) 435 final} - {COM(2018) 436 final} - {COM(2018) 437 final} -
{SEC(2018) 291 final} - {SWD(2018) 307 final} - {SWD(2018) 309 final}

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Ez a hatásvizsgálat a jelenleg hatályos (2014 és 2020 között működő) Horizont 2020 keretprogram helyébe lépő, a 2021–2027-es időszakra vonatkozó Horizont Európa uniós kutatási és innovációs keretprogramra irányuló bizottsági javaslatot, valamint az Európai Atomenergia-közösség 2021–2025-ös kutatási és képzési programjára (Euratom-program) irányuló javaslatot kíséri.

A kutatás és az innováció segíti Európát abban, hogy megvalósítsa polgárainak a fenntartható fejlesztési célokban és az éghajlatváltozás elleni küzdelemről szóló párizsi megállapodásban megtestesülő prioritásait, hogy fenntartható növekedést és jó minőségű munkahelyeket teremtsen, valamint hogy megoldásokat találjon a jelenlegi és az előre nem látható globális kihívásokra. Európa ugyanakkor összességében fő kereskedelmi partnereihez képest nem fektet be eleget a kutatásba és az innovációba, amivel behozhatatlan hátrányba hozhatja magát.

Az egymást követő keretprogramok révén megvalósuló uniós szintű beruházások magas uniós hozzáadott értékkel járultak hozzá a közjavak nyújtásához. E hozzáadott érték abból ered, hogy a program az uniós szintű verseny és együttműködés révén megvalósuló kiválóságot állította a középpontjába. A keretprogramok támogatják a kutatók képzését és mobilitását; transznacionális, ágazatközi és multidiszciplináris együttműködést hoznak létre; további köz- és magánbefektetéseket generálnak; kiépítik az uniós szakpolitikákhoz szükséges tudományos alapokat; és strukturálják a nemzeti kutatási és innovációs rendszereket. A keretprogramok – különösen a jelenleg futó program – jelentős és hosszú távú hatását az uniós intézmények, a tagállamok és az érdekelt felek egyaránt elismerik.

A Horizont Európa a Horizont 2020 időközi értékelésének eredményeire és tanulságaira épül, és támaszkodik az uniós kutatási és innovációs programok hatásának maximalizálását vizsgáló független magas szintű munkacsoport ajánlásaira. Az új program szerves fejlődést képvisel, nem pedig forradalmi változást, a nyíltság és a hatás további fokozása érdekében néhány tervezési fejlesztésre összpontosítva.

A Horizont Európa általános célkitűzései az Európai Unió működéséről szóló szerződésből erednek. E célkitűzések a következők: az Unió tudományos és technológiai bázisának megerősítése és versenyképességének növelése, az ipari ágazatot is beleértve; az EU stratégiai szakpolitikai prioritásainak megvalósítása és hozzájárulás a globális kihívások megoldásához, köztük a fenntartható fejlesztési célok megvalósításához. A Horizont Európa emellett olyan egyedi célkitűzéseket is követ, amelyek az EU előtt álló konkrét kutatási és innovációs kihívások kezelését szolgálják. Valamennyi célkitűzés a program egészére vonatkozik, és minden egyes programrész hozzájárul azok megvalósításához.

A Horizont 2020 továbbfejlesztése tükröződik az átalakított struktúrában. Fennmarad a hárompilléres struktúra, de a program célkitűzéseinek támogatása érdekében az átalakítás növeli a pillérek közötti és a pilléreken belüli koherenciát.

A „Nyílt tudomány” elnevezésű 1. pillér továbbra is a kiváló minőségű tudományos eredményekre és ismeretekre összpontosít, az Európai Kutatási Tanács, a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések és a kutatási infrastruktúrák révén törekedve az EU tudományos bázisának megerősítésére. Alulról építkező, a kutatók javaslataira épülő pillérként a jövőben is erőteljes szerepet szán a tudományos közösségnek.

A „Globális kihívások és ipari versenyképesség” elnevezésű 2. pillér hatékonyabban szolgálja az EU szakpolitikai prioritásait és támogatja ipari versenyképességét azzal, hogy a Horizont 2020 *Társadalmi kihívások és Vezető szerep az alap- és az ipari technológiák területén* munkaprogramjait öt klaszterbe integrálja (Egészségügy; Ellenálló képesség és

biztonság; Digitális gazdaság, ipar; Éghajlat, energiaügy és mobilitás; Élelmiszerek és természeti erőforrások). A klaszterek hatékonyabban támogatják a fenntartható fejlesztési célok teljes spektrumát, és fokozzák az ágazatok, tudományágak és szakpolitikai területek közötti együttműködésen alapuló kutatást és innovációt – növelve ezzel azok rugalmasságát, célorientáltságát és hatását. Szakpolitikai irányultsága miatt a pillér végrehajtása „felülről lefelé” vezérelt, az érdekeltek és a társadalom bevonását biztosító stratégiai tervezési folyamat révén, igazodva a tagállami tevékenységekhez. A pillér megfelelő láthatóságot biztosít az ipar programcélkitűzések megvalósításában betöltött szerepének, ami nem utolsósorban a globális kihívások kezelésében mutatkozik meg, többek között a jövő kulcsfontosságú alaptechnológiáinak fejlesztése révén.

A „Nyílt innováció” elnevezésű 3. pillér egyablakos ügyintézészt biztosít a nagy potenciállal rendelkező innovátorok számára az Európai Innovációs Tanács keretében, és fokozza az együttműködést az innovációs ökoszisztémákkal és szereplőkkel. Ezek a tevékenységek nagyrészt „alulról felfelé” szerveződnek, integrálva és átszervezve a Horizont 2020 olyan tevékenységeit, mint a kkv-k innovációs tevékenységének ösztönzése (kkv-támogató eszköz), „A gyorsított innovációt célzó eszköz”, vagy a „Jövőbeni és kialakulóban lévő technológiák” program. A program teljes egésze támogatja az innovációt, nem csak az innovációorientált pillér keretében.

A Horizont Európa megerősíti az Európai Kutatási Térséget a következők révén: a kiválóság megosztása (a Horizont 2020 cselekvéseinek kiterjesztése, segítve az alacsony kutatási és innovációs teljesítmények javítását, pl. együttműködés, ikerintézményi kapcsolatok, EKT-professzorok és a COST program révén); kutatási és innovációs reformok és szakpolitika, a szakpolitikai támogatási eszközre kiterjedően; előrejelzési tevékenységek; valamint a keretprogram nyomon követése, értékelése, illetve az eredmények terjesztése és hasznosítása.

Az új program tartalmaz új elemeket is, illetve a meglévő elemek fejlesztését is magába foglalja. Miközben a Horizont 2020 a kiválóság, a hatás és a nyíltság tekintetében is jó úton halad, e változásoknak köszönhetően az utódprogram még nagyobb hatást érhet el (az Európai Innovációs Tanács és a küldetésorientáltság révén), és még nyíltabb környezetet biztosít (a fokozott nemzetközi együttműködés, a nyílt tudomány politikájának megerősítése és az európai partnerségek új szakpolitikai megközelítése nyomán).

Az Európai Innovációs Tanács hozzásegítheti az EU-t, hogy vezető szerepet töltsön be az áttörést jelentő, piacteremtő innováció terén. Támogatja a nagy kockázatú, (egyelőre még) bevételeket nem hozó, de piacteremtő innovációs projekteket, hogy áthidalják a kutatás és a piaci értékesítés közötti, „halál völgyének” nevezett időszakot, támogatva a vállalkozások növekedését. Az innovátoroknak nyújtott testreszabott támogatás két fő finanszírozási eszközön keresztül valósul meg. A fejlett kutatást támogató „Pathfinder” eszköz a korai technológiai szakasztól (igazoló vizsgálatok, technológiai érvényesítés) nyújt támogatást a korai üzleti szakaszig (korai demonstrációs tevékenység, üzleti tervek kidolgozása és stratégiakidolgozás). Az „Accelerator” eszköz az áttörést jelentő és piacteremtő innovációk fejlesztését és piaci bevezetését addig a szakaszig kíséri el, ahonnan a befektetők szokásos kereskedelmi feltételek mellett biztosítják a finanszírozását (a demonstráció, a felhasználói tesztelés, a kereskedelmi forgalmazás előtti gyártás során és azokon túl, beleértve a terjesztést is). Kiemelt hangsúlyt fektet majd a „Pathfinder” égisze alatt létrehozott innovációra, jóllehet a program más részeiben, például az Európai Kutatási Tanács vagy a tudományos és innovációs társulások keretében megvalósuló projekteket is finanszíroz. Az Európai Innovációs Tanácsnak szánt szerep várható hozadékaként több olyan innováció születik, amely megteremt a jövő új piacait, több vállalatot terjeszkedik majd Európában, nagyobb lesz a növekedés a kkv-k körében, és nő a vállalkozószellem és a kockázatvállalás.

A Horizont Európa korlátozott számú, kiváló láthatóságú kutatási és innovációs „küldetést” vezet be a 2. pillér keretében (de potenciálisan a többi pillérre mutató kapcsolódásokkal). A küldetések prioritásokat állítanak fel a beruházások között, és kijelölik a társadalmi vonatkozású célkitűzések elérésének irányait, ezáltal nagyobb hatást és visszhangot váltva ki, ösztönözve a rendszerszintű megközelítést (a szűk ágazati horizont helyett a teljes rendszerre való rálátás felé való elmozdulást), és Európa-szerte összehangolva a kutatási és innovációs eszközöket és menetrendeket. A küldetések vagy felgyorsítják a kidolgozott tudományos, műszaki vagy társadalmi megoldás felé való előrelépést, a nagy beruházásokat egy konkrét célra összpontosítva; vagy pedig egy teljes társadalmi vagy ipari rendszer átalakítását szolgálják, meghatározott időkereten belül. Kiválasztásukra a program indulását követően kerül sor, szigorú kiválasztási kritériumok alapján, a tagállamokkal, az érdekelt felekkel és a polgárokkal közös tervezési folyamatban. A küldetések új megközelítésének várható hatásai közé tartozik az ágazatközi és több tudományágat érintő együttműködés fokozása, a globális kihívásokra és az uniós prioritásokra gyakorolt nagyobb hatás, valamint a tudomány és innováció, illetve a társadalom közötti szakadék csökkenése.

A megerősített nemzetközi együttműködés elengedhetetlen a tehetséghez, a tudáshoz, a létesítményekhez és a piacokhoz való globális hozzáférés biztosításához, a globális kihívások hatékony kezeléséhez és a globális kötelezettségvállalások teljesítéséhez. A keretprogram intenzívebbé teszi az együttműködést és kiterjeszti a csatlakozás nyitott lehetőségét minden olyan országra, amely kiváló tudományos, technológiai és innovációs kapacitásokkal rendelkezik, a lehető legzökkenőmentesebbé téve az együttműködést és a közös projektek finanszírozását. A program folytatja az alacsony vagy közepes jövedelmű országokban működő szervezetek pénzügyi támogatását. Az iparosodott és feltörekvő gazdaságok szervezetei csak akkor részesülnek forrásokban, ha alapvető kompetenciával vagy létesítményekkel rendelkeznek. Mindennek köszönhetően várhatóan nő a kiválóság szintje a programon belül, és az EU nagyobb befolyást és hatást tud gyakorolni a globális kutatási és innovációs rendszerek alakítására.

A nyílt tudomány elve az új program működési módjává lép elő, amely a Horizont 2020 nyílt hozzáférési politikáján túlmutatva azonnali nyílt hozzáférést ír elő a publikációkhoz és az adatokhoz (ez utóbbiak esetében mentesülési lehetőségekkel), valamint a kutatásiadat-kezelési tervekhez. A program ösztönözni fogja a FAIR (kereshető, hozzáférhető, átjárható és újrafelhasználható) adatok széles körű elterjedését, valamint támogatja a fenntartható és innovatív tudományos kommunikációs rendszereket. Megerősíti az olyan tevékenységeket, amelyek növelik a kutatók szakismereteit a nyílt tudomány terén és támogatják az ezt előmozdító jutalmazási rendszereket. A kutatás feddhetetlensége és a polgárok tudományos tevékenysége központi szerepet fog játszani, csakúgy mint a kutatásértékelési mutatók új generációjának kidolgozása.

Az európai partnerségekre vonatkozó új megközelítés hatásorientáltabb lesz. A jövőbeli európai partnerségek létrehozásának vagy a meglévők megújításának szükségessége a keretprogram stratégiai programozási folyamatának részeként kerül meghatározásra. Valamennyi európai partnerség nyitva áll az érdekelt felek minden kategóriája (ipari szereplők, tagállamok, jótékonyági alapítványok) előtt, és időben korlátozott lesz, a keretprogramból kapott finanszírozás fokozatos kivezetésének egyértelmű feltételei mellett. Alapjukat az uniós hozzáadott érték, az átláthatóság, a nyíltság, a hatás, a multiplikátorhatás, az összes résztvevő fél hosszú távú pénzügyi kötelezettségvállalása, a rugalmasság, valamint az uniós, helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi kezdeményezésekkel fennálló összhang és kiegészítő jelleg képezi. A jövőbeli partnerségi környezet optimális összhangot biztosít a keretprogram tevékenységei és a partnerségek között. Csak három típusú partnerség lesz: i. egyetértési megállapodás vagy szerződéses megállapodás alapján létrejött, közös programozású európai partnerség; ii. egységes, rugalmas társfinanszírozási cselekvésen

alapuló, társfinanszírozott európai partnerség; iii. intézményesített európai partnerség (az Európai Unió működéséről szóló szerződés 185. vagy 187. cikke alapján). A keretprogram életciklus-alapú megközelítést követve meghatározza valamennyi európai partnerség kiválasztásának, végrehajtásának, nyomon követésének és kivezetésének kritériumait.

A programszerkezetben végrehajtott változtatások és tökéletesítések megkönnyítik a program célkitűzéseinek megvalósítását, növelik a program hatékonyságát, és elősegítik a belőle származó gazdasági előnyök és ár-érték arány növekedését. E hatásokat fokozza a más uniós programokkal való szinergiák és komplementer jelleg erősítése, például a kiválósági pecsét révén.

A hatékony végrehajtás elengedhetetlen az összes célkitűzés teljesítéséhez. Kulcsfontosságú továbbá a nagyobb hatás és a további egyszerűsítés eléréséhez is. A Horizont 2020 eredményeire építve az egyszerűsítés az új programban is folyamatos törekvés marad. Számos előrelépés történt a hatásorientált megvalósítás egyszerűsítésének irányába. A program a tényleges költségek jelenlegi visszatérítési rendszerén belül egyszerűsített finanszírozási modellt alkalmazása révén törekszik a további egyszerűsítésre. Nagyobb teret kap a tevékenységek teljesítéséhez kötött projektfinanszírozás (egyösszegű átalány) és az új költségvetési rendelet által megengedett egyéb egyszerűsített finanszírozási formák. Hangsúlyosabbá válik az uniós programok keretében végzett ellenőrzések eredményeinek átvétele, illetve a szokásos költségelszámolási gyakorlatok elfogadása. A rugalmasság növelése érdekében a program támogatja a tudományágak és ágazatok metszéspontjában kifejtett tevékenységeket, és lehetővé teszi a források pilléreken belüli és azok közötti átcsoportosítását, hogy gyorsan lehessen reagálni a felmerülő kérdésekre, illetve kihívásokra. Várhatóan módosulni fog a pályázatok benyújtási és értékelési folyamat, folyamatosan törekedve a támogatás odaítéléséhez szükséges idő csökkentésére és a pályázóknak adott visszajelzések minőségének javítására. Az értékelési kritériumok, maga az értékelés és a független szakértők bevonása alátámasztják a program kiválóságát és hatását. Az innovációs támogatási rendszerek az Európai Innovációs Tanáccsal egyszerűbb kereteket kapnak, a vegyesfinanszírozás révén pedig erősödik a támogatások és a pénzügyi eszközök komplementer jellege.

A hatás végső soron a kutatási és innovációs adatok és eredmények terjesztésétől és kiaknázásától függ, melyeket hatékonyan kell összegyűjteni és kommunikálni. Egy ambiciózus és átfogó stratégia növelni tudja az ilyen adatok és eredmények elérhetőségét, felgyorsítja elterjedésüket, és ezzel növeli a program általános hatását. A kiértékelte eredmények portfólióit az egyéb uniós programokkal szinergiában kell kiaknázni, biztosítva azok nemzeti és regionális szintű alkalmazását, és maximalizálva az európai innovációs potenciált. Mindezt hatékony kommunikációnak és tájékoztató kampányoknak kell kísérnie, amelyek bizalmat építenek és bevonják a polgárokat a tevékenységekbe.

A program célkitűzései felé tett előrehaladás ún. „hatásútvonalak” mentén követhető nyomon (a tudományos, társadalmi és gazdasági hatás tekintetében). A hatásútvonalak időérzékenyek lesznek, különbséget téve a rövid, a közép- és a hosszú távú hatások között. A hatásútvonal-mutatók minőségi és mennyiségi információkat egyaránt tartalmaznak, amelyek rendelkezésre állása a program végrehajtási állapotától függ. A program egyes részei különböző mértékben és különböző mechanizmusok révén járulnak hozzá e mutatókhoz. A fő hatásútvonal-mutatók mögötti adatokat központilag irányított és harmonizált módon gyűjtik, amely minimális jelentéstételi terhet ró a kedvezményezettekre, ideértve a kérelmezők egyedi azonosítóinak használatát és az adatok automatikus lekérését a meglévő külső köz- és magánadatbázisokból. A program indulása előtt meghatározásra kerülnek az alapértékek, a célértékek és a referenciaértékek. A programról továbbra is közel valós időben gyűjtik az

irányítási és végrehajtási adatokat. Minden évben elemzés készül az irányítás és végrehajtás kulcsfontosságú dimenzióiról. Az időközi és utólagos értékelések biztosítják a módszerek következetességét és az átfogó lefedettséget.